

Петров Р. А.,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри галузевих
правових наук НаУКМА

«ACQUIS ВСТУПУ» ЯК СКЛАДОВА ФЕНОМЕНА ПРАВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ

Останні п'ятдесят років на європейському континенті здійснюється повномасштабний процес глибокої політичної, економічної та правової інтеграції між країнами Європи. У ході цього процесу на початку 90-х років минулого століття був створений Європейський Союз (ЄС) – унікальна форма міжурядового співробітництва країн європейського континенту і наднаціонального економічного і правового регулювання. Процес європейської інтеграції породив безліч новел політичного, економічного і правового характеру, які зумовили привабливість європейської моделі регіональної інтеграції для країн всього світу, включаючи Україну. У юридичній сфері ЄС поки є єдиним прикладом успішно функціонуючої наднаціональної правової системи в рамках окремо взятої регіональної міжнародної організації. Унікальність правової системи ЄС характеризується верховенством і прямою дією її норм у країнах-членах ЄС, а також наявністю правових досягнень – *«acquis communautaire»*, які повинні поділяти і застосовувати як країни-члени ЄС, так і країни, що претендують на отримання членства ЄС. Донині не існує єдиного підходу до уніфікованого тлумачення обсягу і змісту поняття *«acquis communautaire»* у правозастосовній практиці і науці права ЄС. Така ситуація дає можливість інститутам ЄС вводити в правовий обіг нові підвиди поняття *«acquis communautaire»*, і, як наслідок, позначати їх обсяг і зміст на свій розсуд, відповідно до цілей зовнішньої політики ЄС. Яскравим прикладом слугує поняття *«acquis vступу»*. В даний час, у правовій науці немає єдиного і чіткого підходу до визначення обсягу і змісту поняття *«acquis vступу»*.

Практика інститутів ЄС показує, що поняття «*acquis* вступу» являє собою відокремлену правову та політичну категорію з особливим змістом і обсягом. «*Acquis* вступу» є невід'ємною частиною копенгагенських критеріїв, зокрема, останнього копенгагенського критерію, що зобов'язує країни-кандидати «виконувати зобов'язання, що випливають з членства, включаючи відданість цілям політичного, економічного та монетарного союзу». В результаті, «*acquis* вступу» являє собою нібито весь обсяг правової спадщини ЄС на момент входження в ЄС країни-кандидата. «*Acquis* вступу» потенційно включає в себе не тільки правові норми, судові рішення, але справжні і навіть майбутні політичні рішення, прийняті країнами-членами ЄС у рамках ЄС на момент вступу країни-кандидата. Крім того, країни-кандидати на вступ до ЄС мають забезпечити ефективне застосування «*acquis* вступу» національними адміністративними і судовими органами.

Таким чином, обсяг поняття «*acquis* вступу» ширший, ніж поняття «*acquis* *communautaire*» у його внутрішній сфері застосування, тому що копенгагенські критерії передбачають не лише ефективну імплементацію та застосування всього «*acquis* вступу» країнами-кандидатами, а й відданість теперішнім та майбутнім політичним принципам і рішенням ЄС.

Структурний склад «*acquis* вступу» має суттєві відмінності від «*acquis* *communautaire*» у внутрішній сфері його застосування. Уявлення про більш точний обсяг «*acquis* вступу» можна отримати з Актів вступу та додатків до них, у яких обумовлюються зобов'язання кожної країни-кандидата перед вступом до ЄС. Аналіз Актів вступу свідчить, що «*acquis* вступу» є динамічною категорією, яка ніби становить собою зріз тієї правової та політичної спадщини, що була досягнута ЄС на момент вступу країни-кандидата до ЄС. Можна сказати, що «*acquis* вступу» Австрії, Швеції та Фінляндії в ЄС у 1994 р. відрізняється від «*acquis* вступу» країн Центральної та Східної Європи (ЦСЄ) у 2004 р. Більше того, навіть серед країн-кандидатів однієї «хвилі» вступу до ЄС обсяг «*acquis* вступу» розрізнявся з причини тривалих переговорів і взаємних поступок між ЄС та країнами ЦСЄ.

Головним висновком є те, що обсяг і зміст «*acquis communautaire*» може змінюватися залежно від мети застосування цього поняття інститутами ЄС. Правозастосовна практика інститутів ЄС спричинила появу багатьох підвидів поняття «*acquis communautaire*», одним з яких є «*acquis вступу*». Це динамічне поняття, яке, хоча й ґрунтується, а й одночасно є ширшим за обсягом, ніж поняття «*acquis communautaire*». Обсяг і зміст «*acquis вступу*» фіксується в ході переговорів про вступ до ЄС і нормативно закріплюється в Актах вступу. Відмінною рисою «*acquis вступу*» є те, що це поняття, крім елементів нормативного характеру, включає в себе різні політичні акти і дії, що не мають правової сили. Країни-кандидати повинні приєднатися до таких актів політичного характеру до вступу в ЄС, щоб брати участь у майбутніх ініціативах політичної інтеграції всередині ЄС. Ефективна імплементація і застосування «*acquis вступу*» не буде мати успіху без ефективного функціонування виконавчої та судової систем країн-кандидатів.

Таким чином, можна зробити висновок, що в розумінні інститутів ЄС обсяг поняття «*acquis вступу*» включає в себе не тільки норми права ЄС і практику його застосування, але має на увазі належне функціонування національних політичної, правової та економічної систем країн-кандидатів згідно з міжнародними та європейськими стандартами, зазначеними в копенгагенських критеріях. «*Acquis вступу*» являє собою один із найбільш яскравих та динамічних прикладів феномену права ЄС у сучасній юридичній науці.

*Пірогова А.В.,
аспірантка Інституту
держави і права НАН України*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ СТАНДАРТИЗАЦІЇ У СВІТІ. СТРАТЕГІЧНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ

Одним з головних зовнішньополітичних пріоритетів України є інтегрування до Європейської спільноти, що може надати національним